

Stichting Achmea Rechtsbijstand
Mevrouw J.R. Koppelmans
Postbus 4116
7320 AC APELDOORN

Sportlaan 40
2566 LB Den Haag

Postbus 18598
2502 EN Den Haag

T +31 (0)70 311 54 11
F +31 (0)70 311 54 12

www.delissenmartens.nl

Per e-mail: jr.koppelmans@achmearechtsbijstand
Cc: kantoor@bedaux.org

Den Haag, 28 mei 2020

Betreft : Coort c.s./Defensie - cassatieadvies
Dossiernr. : 20200714
Onze ref. : MB/20200714/2020/6405/v6405
E-mail : vanbastenbatenburg@delissenmartens.nl

Geachte mevrouw Koppelmans,

Inmiddels nam ik de aan mij toegezonden gedingstukken door teneinde u van een cassatieadvies te kunnen voorzien met betrekking tot de arresten van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch van 7 mei 2019 en 10 maart 2020.

U treft hierna mijn bevindingen aan. Ik kan u reeds melden dat mijn advies negatief is.

Ik wijs u op de aan de heer mr. R.M.W.H. Bedaux toegezonden opdrachtbevestiging (die ik bij deze in kopie aan u toezend), waarin enige nadere informatie is opgenomen over de bijzonderheden van de cassatieprocedure.

Ik noem de procespartijen hierna verkort "de stichting", "Coort c.s." en "Defensie".¹

¹ Het ministerie van Defensie wordt in de gedingstukken en uitspraken ook wel aangeduid als "de Staat". Ik hanteer in dit advies het woord "Defensie", waarmee de Staat wordt bedoeld.

Stichting Derdengelden Delissen Martens Advocaten
Rabobank: NL20 RABO 0142 6083 19

Op al onze werkzaamheden zijn de algemene voorwaarden van Delissen Martens van toepassing, waarin een beperking van onze aansprakelijkheid is opgenomen.

Delissen Martens advocaten en belastingadviseurs B.V. is statutair gevestigd te Den Haag (KvK 27318862)

1 Inleiding

- 1.1 Deze zaak is voor cassatieadvies voorgelegd naar aanleiding van het arrest van het hof 's-Hertogenbosch van 10 maart 2020 ("het hof" te noemen). Een eerder tussenarrest van het hof van 7 mei 2019 is echter eveneens relevant en wordt daarom in het advies betrokken.
- 1.2 Het betreft een vordering van de stichting en Coort c.s. tegen Defensie wegens de werkzaamheden van Coort c.s. (en vele anderen) op de zogenaamde "POMS"-sites, waar in de periode 1984 tot en met 2006 Amerikaanse militair materieel werd opgeslagen. De aard van het werken op de POMS-sites bracht het werken met gevaarlijke stoffen met zich mee, waaronder stoffen die chroom-6 bevatten, zoals chroomhoudende verf en chemische coating. Blootstelling aan deze stoffen kan gezondheidsrisico's opleveren voor het menselijk lichaam. Coort c.s. zijn werkzaam geweest op dergelijke POMS-sites en zij vertonen allen bepaalde klachten die met chroom-6 in verband gebracht kunnen worden. Aan Coort c.s. zijn in het kader van de Coulanceregeling vergoedingen toegekend door Defensie. Coort c.s. hebben in 2013/2014 Defensie aansprakelijk gesteld voor de door hen geleden en in de toekomst nog te lijden materiële en immateriële schade ten gevolge van blootstelling aan deze stoffen bij de uitvoering van hun werkzaamheden op de POMS-sites.
- 1.3 Op 4 maart 2016 is de stichting opgericht die tot statutaire doelstelling heeft het behartigen van de belangen van gedupeerden die op hun werkplek op de POMS-sites in Brunssum en Eygelshoven in aanraking zijn gekomen met gevaarlijke stoffen. De stichting heeft Defensie in 2016 aansprakelijk gesteld.
- 1.4 De stichting en Coort c.s. (gezamenlijk aan te duiden als "de stichting c.s.") vorderden in eerste aanleg verklaringen voor recht, in hoofdzaak ertoe strekkend dat Defensie onrechtmatig gehandeld heeft, welke vordering in hoger beroep is gewijzigd. De Stichting c.s. leggen aan hun vorderingen onrechtmatig handelen van Defensie ten grondslag. Defensie heeft volgens de stichting c.s. nagelaten de op de POMS-sites werkzame personen voor en in te lichten over de blootstelling aan chroom-6 en andere gevaarlijke stoffen gebruikt bij de op de POMS-sites verrichte werkzaamheden, terwijl Defensie in ieder geval vanaf 1985 weet had van het gevaar dat chroom-6 met zich brengt. De onrechtmatigheid is voorts volgens de stichting gelegen in het daadwerkelijk blootstellen van de op de POMS-sites werkzame personen aan chroom-6 en andere gevaarlijke stoffen, zonder dat de Staat - zoals (Europese) regelgeving voorschrijft - maatregelen heeft getroffen ter voorkoming van die blootstelling, in het nalaten deze personen medisch te onderzoeken en hun

medisch te volgen, en in het nalaten onderzoek te doen naar de mate van gevaarzetting.²

- 1.5 De rechtbank heeft zowel Coort c.s. als de stichting niet-ontvankelijk verklaard in hun vorderingen. Ten aanzien van Coort c.s. was dit omdat voor hen een met voldoende waarborgen omklede bestuursrechtelijke rechtsgang openstaat, en met betrekking tot de stichting overwoog de rechtbank dat van gelijksoortige belangen in de zin van artikel 3:305a BW niet kon worden gesproken, terwijl van een volmacht volgens de rechtbank geen sprake was.
- 1.6 In hoger beroep slagen de grieven van Coort c.s. die betrekking hebben op de niet-ontvankelijkheid en leidt de inhoudelijke beoordeling van het hof tot afgifte van een verklaring voor recht in het eindarrest, die er op neerkomt dat de Staat der Nederlanden jegens Coort c.s. zijn zorgplicht geschonden heeft door hen bloot te stellen aan chroom-6, en tevens dat de Staat der Nederlanden aansprakelijk is voor de door Coort c.s. door die blootstelling aan chroom-6 geleden en nog te lijden materiële en immateriële schade, nader op te maken bij staat. Het hof verklaart echter de stichting andermaal niet-ontvankelijk in haar vorderingen.

2 Analyse

2.1 Belang van cassatie

- 2.1.1 Zoals uit de rechterlijke beslissingen in deze zaak blijkt, liggen de belangen van de stichting en Coort c.s. deels in elkaars verlengde, maar zijn die belangen desondanks niet geheel op één lijn te stellen. De stichting beoogt immers alle personen te vertegenwoordigen die slachtoffer zijn geworden van de nalatige handelwijze van Defensie, terwijl Coort c.s. hun eigen persoonlijke belang nastreven. Daarnaast scharniert de zaak om de vraag of de burgerlijke, dan wel de civiele rechter de vorderingen inhoudelijk mag behandelen. Ook ten aanzien van dat onderwerp, dat een centrale plek in het partijdebat inneemt, zijn de belangen van partijen niet gelijk. De stichting heeft immers een meer principiële insteek te verdedigen, terwijl Coort c.s. puur tot doelstelling hebben hun persoonlijke schade vergoed te krijgen.
- 2.1.2 Het resultaat van de procedure is het gevolg van de tweeslachtigheid van de door de rechters te wegen belangen. Werden in eerste aanleg nog alle partijen niet-ontvankelijk verklaard door de rechtbank, in hoger beroep treft dat lot enkel nog de stichting. Behalve het feit dat Coort c.s. hun vorderingen ontvankelijk zagen,

² Vonnis rechtbank Limburg, rov. 3.2

werden die vorderingen ook nog eens toewijsbaar geacht in hoger beroep, en toegewezen in een zodanig brede betekenis dat het dictum voldoende armslag biedt voor de toe te wijzen schadevergoeding in de nog te voeren schadestaatprocedure. Daarmee is de onderhandelingspositie van Coort c.s. in aanzienlijke mate versterkt. De door het hof toegewezen verklaring voor recht in het dictum van zijn arrest van 10 maart 2020 wijkt weliswaar af van de (in hoger beroep gewijzigde) vorderingen van Coort c.s., maar is dusdanig breed geformuleerd dat Coort c.s. geacht moet worden alle door hen geleden schade, zowel materieel als immaterieel, onder het bereik te laten vallen van de verklaring voor recht.

2.1.3 De hiermee samenhangende vraag luidt of Coort c.s. voldoende belang hebben bij een cassatieberoep, onder de geschetste omstandigheid van het breed geformuleerde dictum. Ik meen dat dit niet het geval is. Weliswaar zijn diverse nevensgeschikte vorderingen door het hof niet gehonoreerd³, maar gelet op het dictum kan niet gezegd worden dat die overwegingen een zelfstandig en voldoende belang vertegenwoordigen om tegen de desbetreffende overwegingen van het hof klachten aan te voeren. Ik ga daarop nog iets verder in.

2.1.3.1 Een beroep op de 'omkeerregeling' is in essentie een beroep op een rechtsregel, die op zichzelf onvoldoende belang kent om toewijsbaar te worden geacht. Het verlangde medisch onderzoek zal, naar het zich laat aanzien, nog worden gehouden. De vordering tot het toekennen van een bedrag aan immateriële schadevergoeding is door het hof afgewezen omdat het zou gaan om angstschade (angstgevoelens). Afgezien van 's hofs overweging onder rov. 7.2.8 eindarrest dat het niet vermag in te zien op welke wijze het niet informeren over de blootstelling aan chroom-6 leidt tot angst, valt deze vordering onder de door het hof toegewezen verklaring voor recht die in de schadestaatprocedure tot een bepaling van de hoogte van de schade kan leiden. Daarbij is de overweging van het hof dat in deze procedure geen vergoeding van immateriële schade is gevorderd wegens de blootstelling aan chroom-6 in positieve zin relevant, omdat die schade daarom eveneens in de schadestaatprocedure kan worden meegenomen.

2.1.3.2 Het beroep op ongerechtvaardigde verrijking wordt afgewezen op feitelijke gronden (er is volgens het hof een schade in de zin van art. 6:212 BW), waarbij ik meen te mogen opmerken dat het gevorderde bedrag hier (per persoon) te gering is om enkel op die grond een cassatieprocedure te voeren. Ik benadruk bovendien dat iedere vorm van

³ Vordering sub 2, 3 en 5; vgl. rov. 7.2.2.- 7.2.9 eindarrest.

schade in de schadestaatprocedure kan worden meegenomen, en dat, als Coort c.s. aan kan tonen verarmd te zijn in de door hen bedoelde zin, dit onder vermogensschade kan worden gerangschikt, en daarmee toewijsbaar zou moeten kunnen zijn.

- 2.1.3.3 Ik merk in dit verband nog op dat de door het hof toegewezen verklaring voor recht geldt voor iedere blootstelling aan chroom-6 en dat daaronder (ook) onbeschermd blootstelling aan chroomhoudende verf en CARC met chroomhoudende onderlaag kan worden begrepen.⁴ Dat het hof rekening houdt met een eventuele - latere - aansprakelijkheid voor blootstelling aan CARC kan worden afgeleid uit rov. 7.2.12 van het eindarrest, die ten overvloede is opgenomen.⁵
- 2.1.4 Zoals uit de arresten van het hof kan worden afgeleid worden Coort c.s. ontvankelijk geacht en slagen de grieven 1 en 2 (deels).⁶ De met dit oordeel samenhangende rechtsvragen worden door het hof in zijn eindarrest in een voor Coort c.s. positieve zin beantwoord. Daarin speelt het RIVM rapport van 4 juni 2018 een belangrijke rol.⁷ Het hof beantwoordt in zijn eindarrest niet slechts de vraag of Coort c.s. ontvankelijk zijn in hun vordering, maar oordeelt tevens dat de vorderingen van Coort c.s. toewijsbaar zijn omdat het hof Defensie aansprakelijk acht, wegens de erkenning van die aansprakelijkheid door de staat (Defensie).⁸ De overwegingen van het hof in zijn tussenarrest en eindarrest bevatten antwoorden op rechtsvragen, die aanvankelijk voor het hof redengevend waren eventueel prejudiciële vragen aan de Hoge Raad te stellen. Het hof ziet daar in zijn eindarrest echter vanaf.⁹
- 2.1.5 Hoewel er voor de redenering van het hof veel te zeggen valt, is mogelijk sprake van enige welwillendheid bij het hof ten opzichte van Coort c.s. Het verweer van Defensie zoals na het tussenarrest tijdens de comparitie verder benadrukt, zag op het causaal verband tussen de onrechtmatigheid en de schade. Het hof acht dat causaal verband echter aanwezig.¹⁰ Daarnaast acht het hof Defensie gebonden aan de regels van art. 7:658 lid 1 en 2 BW, op grond van vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep.¹¹ De vraag zoals door het hof gesteld in rov. 3.4.7 van zijn tussenarrest is onbeantwoord gebleven omdat het hof de erkenning van de aansprakelijkheid wenste aan te nemen.

⁴ Zie daartoe rov. 3.1.4 van het tussenarrest.

⁵ De vordering zoals die voorlag in hoger beroep – zie rov. 3.3.1 tussenarrest – maakt geen melding van CARC als separate gevaarlijke stof waarvoor een verklaring voor recht dient te worden afgegeven.

⁶ Rov. 7.2.12 eindarrest.

⁷ Vgl 3.4.10 tussenarrest.

⁸ Vgl rov. 7.1.6 en 7.1.7 van het eindarrest.

⁹ Rov. 7.1.8.

¹⁰ Rov. 7.1.4 eindarrest.

¹¹ Rov. 7.1.5. eindarrest.

2.1.6 Ondanks het feit dat de overwegingen van het hof in zijn eindarrest voor Coort c.s. gunstig zijn te noemen, kan ik de juridische (on)juistheid van de betrokken overwegingen niet zonder meer onderschrijven. Het voert te ver in het kader van dit advies daarop in te gaan, maar een cassatieberoep van de zijde van Defensie durf ik niet uit te sluiten. Dit temeer aangezien het gaat om een juridisch onderwerp met een fundamenteel karakter, namelijk de scheidslijn tussen de rechtsmacht van de bestuursrechter en de burgerlijke rechter. De motivering van het hof is inzichtelijk opgebouwd, maar dat hoeft niet aan een vernietiging in cassatie in de weg te staan, voor zover de Hoge Raad van oordeel is dat sprake zou zijn van een onjuiste rechtsopvatting.

2.2 *Tussenconclusie*

Aangezien Coort c.s. naar mijn mening geen voldoende belang hebben bij het voeren van een cassatieprocedure, zie ik geen reden ten aanzien van de overwegingen van het hof die betrekking hebben op de verklaring voor recht positief te adviseren. Mocht Defensie in cassatie gaan, dan kan beoordeeld worden of verweer mogelijk en gewenst is.

2.3 *Ontvankelijkheid van de stichting*

2.3.1 In het tussenarrest werd de beslissing over de grieven die de stichting had aangevoerd tegen de niet-ontvankelijk verklaring aangehouden door het hof.¹² De rechtbank had de stichting niet-ontvankelijk verklaard omdat niet voldaan werd aan de wettelijke eis dat sprake is van gelijksoortige belangen in de zin van artikel 3:305a BW.¹³ Daarnaast overwoog de rechtbank dat de stichting opkomt voor een groep die "dusdanig diffuus en onbepaald is" dat niet kon worden vastgesteld of hetgeen door de stichting wordt gevorderd aan de bestuursrechter of de burgerlijke rechter kan worden voorgelegd.¹⁴ Deze afwijzingsgronden kunnen het oordeel van de rechtbank zelfstandig dragen.

2.3.2 Het hof loopt in zijn tussenarrest om de grieven van de stichting heen en overweegt:

"Maar voor het geval de Stichting in haar vorderingen ontvankelijk zou zijn, dan leidt dat niet tot het door haar gewenste resultaat. Naar het hof begrijpt, wil de Stichting met de onder 1 gevorderde verklaring van recht bereiken dat alle bij haar aangesloten gedupeerden een 'abstracte' schadevergoeding van € 9.000,-- ontvangen. De vordering sub 4 houdt namelijk in dat voor recht wordt

¹² Rov. 3.7 tussenarrest.

¹³ Rov. 4.10.2 vonnis rechtbank.

¹⁴ Rov. 4.10.1 vonnis rechtbank.

verklaard, kort gezegd, dat al degenen die zich bij de Stichting hebben aangesloten daar recht op hebben. Het is echter niet mogelijk om via de collectieve actie van art. 3:305a BW een schadevergoeding in geld te vorderen. Dat de vordering is gegoten in de vorm van een verklaring van recht doet daar niet aan af. Voor toewijzing dient de rechter immers de gevorderde schadevergoeding te beoordelen. De collectieve actie van art. 3:305a BW is juist bedoeld om ter bevordering van de efficiëntie in situaties waarin er vele gedupeerden zijn, de aansprakelijkheid eerst in algemene zin door de rechter te laten vaststellen, waarna vervolgens iedere gedupeerde afzonderlijk zich tot de rechter kan wenden ter bepaling van de omvang van de aansprakelijkheid. Bij de bepaling van de omvang van de aansprakelijkheid, dus bij de vaststelling van de hoogte van de schade, komt het aan op de bijzondere omstandigheden van het individuele geval, zoals in dit geval de aard van de werkzaamheden, de duur en de mate van de blootstelling aan chroom-6. De onder 4 gevorderde verklaring van recht is niet toewijsbaar.¹⁵

Deze overweging geeft geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Lid 3 van artikel 3:305a BW bepaalt dat de rechtsvordering uit lid 1 niet kan strekken tot schadevergoeding in geld. Dat dit tevens geldt voor de verklaring voor recht, omdat die vordering niet wezenlijk verschilt van een veroordeling tot betaling van schadevergoeding bij staat, blijkt uit de strekking van de bepaling. De collectieve actie ex artikel 3:305a is namelijk bedoeld om de aansprakelijkheid in algemene zin te laten vaststellen waarna de gelaedeerden zich individueel tot de (burgerlijke) rechter kunnen wenden ter bepaling van de omvang van de aansprakelijkheid. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat art. 3:305a BW ertoe strekt omwille van een doelmatige afdoening van vormen van massaschade te doen vaststellen dat de gedraging onrechtmatig is of dat de schuldenaar in zijn verplichtingen is tekortgeschoten, en dat met deze vaststelling in beginsel de schadeplichtigheid gegeven is.¹⁶

- 2.3.3 Dat de door de stichting gevraagde verklaring voor recht inhoudelijk niet toewijsbaar is, impliceert dat de vraag of de stichting ontvankelijk is in haar vordering, haar processuele relevantie verliest. Het formele belang van de ontvankelijkheidsvraag is niet voldoende om in cassatie aan de orde te stellen omdat, zelfs al zou een daarop gerichte klacht gegrond worden geacht, dat niet kan leiden tot vernietiging van het arrest ten aanzien van de stichting. Voor de volledigheid beoordeel ik desondanks de overwegingen van het hof in het eindarrest, die betrekking hebben op de grieven van de stichting. Het gaat om de overwegingen 7.3.1 – 7.3.8 van het eindarrest.

¹⁵ Met de opmerking over de "onder 4 gevorderde verklaring voor recht" doelt het hof op de verminderde eis, zoals weergegeven onder rov. 3.3.1 onder sub (4).

¹⁶ HR 13 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW2082, NJ 2008, 529 rov. 6.3.2 {"*Vie d'Or*"}

- 2.3.4 Het hof acht de verwijzing van de stichting naar de *Wet afwikkeling massaschade collectieve actie*¹⁷ niet doeltreffend, omdat - samengevat - het verzoek van de kant van de stichting naar het oordeel van het hof onvoldoende is onderbouwd. Dat de stichting zich niet kan vinden in het naar haar overtuiging onjuiste en onzorgvuldige RIVM-rapport uit 2018 maakt niet dat daarmee vaststaat dat het rapport onrechtmatig is, zo overweegt het hof. Deze deelbeslissing, die losstaat van de latere overwegingen met betrekking tot het beroep op artikel 3:305a BW, acht ik niet rechtens onjuist. Hoewel het hof er niets over zegt, betreft het hier een wet die dateert van na het instellen van het hoger beroep in deze zaak, waarbij ook de relevante feiten alle dateren van voor de invoering van de Wet Massaschade.¹⁸ De wet heeft geen onmiddellijke werking en verandert niets aan het oude (procedurele) recht van voor de datum invoering. Dat het hof niet wil anticiperen op de nieuwe wet is niet onbegrijpelijk, maar zou ook rechtens niet juist zijn omdat dat niet de bedoeling van de wetgever is geweest. Ik acht het niet mogelijk een rechtsklacht tegen deze overwegingen van het hof te richten.
- 2.3.5 Ook het hof overweegt - in navolging van de rechtbank - dat onvoldoende onderbouwd is dat sprake is van gelijksoortige belangen; een relevante eis om ontvankelijk te kunnen zijn bij een vordering ex art. 3:305a BW. Ik beoordeel vooral rov. 7.3.7 als te feitelijk om daartegen in cassatie met succes op te komen via een motiveringsklacht. Ook de - mijns inziens begrijpelijke - koppeling die de stichting legt met het EVRM, acht ik onvoldoende teneinde een ander oordeel te mogen verwachten. Ik licht dat hierna toe.
- 2.3.6 Defensie heeft in haar gedingstukken gewezen op de relevante jurisprudentie van de Hoge Raad op dit onderdeel.¹⁹ Als de rechter tot het feitelijk oordeel komt dat een bepaalde groep personen in dit verband diffuus en onbepaalbaar is, dan geeft dat oordeel geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting, en is het evenmin onbegrijpelijk te noemen. Dat de stichting in haar gedingstukken slechts in algemene bewoordingen spreekt over de samenstelling van de groep kan ik onderschrijven.²⁰ Dat in hoger beroep is betoogd dat alle medewerkers die op de POMS-sites werkten, zijn blootgesteld aan chroom-6 maakt niet dat daarmee de groep voldoende bepaalbaar kan worden genoemd. Slechts als de belangen ter bescherming waarvan de rechtsoverheidsvordering strekt zich lenen voor bundeling, zodat een efficiënte en effectieve rechtsbescherming ten behoeve van de belanghebbenden kan worden bevorderd, is aan de eis van 'gelijksoortige belangen'

¹⁷ Hierna de "Wet Massaschade" te noemen.

¹⁸ De betreffende wet trad eerst per 1 januari 2020 in werking, terwijl de datum van de comparitie in hoger beroep op 28 november 2019 was; de procedure verkeerde nadien dus in staat van wijzen.

¹⁹ MvA punt 5.1.2 en 5.1.5 (vgl. de voetnoten 67 en 69).

²⁰ Zie Grief 4: "iedereen die op de POMS-sites heeft gewerkt is gedupeerd", waarna wordt verwezen naar twee HR arresten uit 2010.

voldaan. Aldus kan immers in één procedure geoordeeld worden over de door de rechtsvordering aan de orde gestelde geschilpunten en vorderingen, zonder dat daarbij de bijzondere omstandigheden aan de zijde van de individuele belanghebbenden betrokken behoeven te worden.²¹

- 2.3.7 Uit het "*Clara Wichmann*" arrest dat de Hoge Raad in 2020 wees, zou wellicht mogen worden afgeleid dat gelijksoortige belangen kunnen worden gevonden in de (dreigende) schending van een grondrecht, terwijl de stichting in de gedingstukken de artikelen 2, 3 en 8 EVRM heeft genoemd in dit verband. Desondanks neemt het hof die stelling niet over in zijn eindarrest. Het hof overweegt daarentegen ook niet expliciet dat de stellingname van de stichting onjuist is. Hoewel dit wel enigszins schuurt, denk ik niet dat daarmee de motivering van het hof rechtens onjuist genoemd kan worden. De uitwerking van de bedoelde vermeende schendingen in de gedingstukken is niet zodanig gedetailleerd op de casus toegespitst dat zij als vaststaand kunnen worden beschouwd. Het enkel inroepen van een grondrecht teneinde ontvankelijk te zijn in het kader van een beroep op artikel 3:305a BW in het kader van een schadezaak lijkt mij bovendien niet voldoende te zijn om daarmee reeds te kunnen spreken van een gelijksoortig belang. Mogelijk ligt dit anders, maar ik zie niet in hoe dit standpunt in cassatie met enige substantie of verwijzing naar andere uitspraken kan worden onderbouwd.
- 2.3.8 De feitelijke overweging van het hof omtrent het kunnen vaststellen van het causaal verband en de relevantie van de functie van de betrokken werkzame personen acht ik voldoende inzichtelijk, en vallen binnen de afweging die de feitenrechter in dit opzicht mag maken. Dat de stichting slechts - of mede - bedoeld heeft zich te beroepen op de enkele schending van de informatieverplichting jegens de personen die de stichting vertegenwoordigt, los van de blootstelling aan chroom-6,²² is gesteld in de gedingstukken, maar wel summierlijk toegelicht waar het de vraag betreft of dat belang kan worden gebundeld.²³ Weliswaar had het hof mijns inziens enige ruimte om anders te beslissen dan het gedaan heeft, mede nu de stichting als statutair doel heeft op te komen "*voor de belangen van gedupeerden die op hun werkplek (de POMS-sites) in Brunssum en Eygelshoven in aanraking zijn gekomen met gevaarlijke stoffen*", maar het feit dat het hof die ruimte niet daadwerkelijk benut, maakt de beslissing niet zodanig onbegrijpelijk dat ik meen dat een motiveringsklacht op dit onderdeel een gerede kans van slagen zou hebben.²⁴

²¹ Vgl. HR 26 februari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK5756, rov. 4.2 {"*Baas in Eigen Huis*"} en voorts HR 9 april 2010, ECLI:NL:HR:BK4547 rov. 4.3.2 {"*Staat/ SGP vs Clara Wichmann*"}. Blijkens punt 4.9.2 van de MvG gaat ook de stichting in hoger beroep uit van deze maatstaf.

²² Vgl. rov. 7.3.7 eindarrest, tweede alinea.

²³ Uit de conclusie van repliek in eerste aanleg, punt 71, kan een dergelijk standpunt worden afgeleid; zie voorts MvG onder "vordering 5".

²⁴ Vgl. rov. 3.1.11 tussenarrest; artikel 2 van de statuten.

3 Resumé

- 3.1 Het hoger beroep heeft Coort c.s. een resultaat gebracht dat uitzicht biedt op volledige schadevergoeding, zowel materieel als immaterieel. Ik meen deswege dat er onvoldoende belang bestaat bij een cassatieberoep zijdens Coort c.s. Ook ten aanzien van de stichting is dat belang er niet, omdat de vordering van de stichting namelijk als niet toewijsbaar moet worden beschouwd.
- 3.2 Coort c.s. hadden slechter uit de zaak kunnen komen, zoals blijkt uit het vonnis van de rechtbank. Het RIVM-rapport uit 2018, maar vooral de reactie daarop van de zijde van Defensie heeft er echter in sterke mate aan bijgedragen dat de vordering niet alleen ontvankelijk is verklaard, maar tevens toewijsbaar is geacht. Mogelijk was een vergelijkbaar resultaat bereikt als Coort c.s. - c.q. de stichting - de bestuursrechtelijke weg bewandeld had, via een bezwaar- of klachtenprocedure. Die weg staat de stichting echter nog steeds ten dienste en ook de nieuwe Wet Massaschade lijkt een opening te bieden. Daarnaast zou de stichting als gevolmachtigde van gedupeerden kunnen opkomen teneinde de ontvankelijkheidsproblematiek te vermijden in toekomstige gevallen.
- 3.3 Voor de gedupeerden die (nog) niet zijn opgekomen voor hun rechten, althans zich vertegenwoordigd achten door de stichting, bieden de arresten van het hof belangrijke steun in een eventueel onderhandelingstraject met Defensie. Daarin kan de stichting een faciliterende en ondersteunende rol spelen. De varianten waaronder diverse gedupeerde (oud) werknemers zijn blootgesteld aan chroom-6, kunnen van invloed zijn op het te boeken resultaat, maar het enkele feit dát blootstelling heeft plaatsgevonden biedt, blijkens het oordeel van het hof, iedere gedupeerde voldoende perspectief op schadevergoeding. In zoverre kunnen de arresten van het hof niet anders worden gezien dan als van groot belang, en sturend voor het verdere proces.
- 3.4 Enig minpunt is mogelijk dat Defensie zich zal willen neerleggen bij de arresten van het hof en een principiële uitspraak zal vragen aan de Hoge Raad. Ik acht die kans beslist niet ondenkbeeldig. Mocht het zover komen dan beoordeel ik desgewenst de mogelijkheid van het voeren van verweer.

4 Conclusie

Mijn advies is negatief, reden waarom ik geen cassatieberoep zal instellen.

Ik kan mij voorstellen dat mijn advies vragen zal oproepen. Uiteraard zal ik die beantwoorden. Bij voorkeur ontvang ik de vragen via mr. Bedaux of Achmea.

Ik spreek de hoop uit dat mijn analyse en advies nuttig zullen zijn bij de te nemen beslissingen ook al is de uitkomst mogelijk niet wat u ervan had verwacht.

Ik wacht uw reactie af.

Met vriendelijke groet,

M.J. van Basten Batenburg